

DR. FARUK ÖNDAĞ

Bi

Müsaade
Sınavım

Var

Çocuk, Genç, Yetişkin; Herkese...

Bİ' MÜSAADE SINAVIM VAR

Dr. Faruk Öndağ

SINAV KAYGISI İÇİN DOĞRU REHBER

Daha iyisini beceremediğimiz için adaleti sağlama adına her "seçmeyi" bir ya da iki aşamalı çoktan seçmeli sınavlarla yapıyoruz. Sadece liselere ve üniversitelere öğrenci alırken değil öğretmen alırken, akademisyen alırken de üst düzey bilişsel becerileri ölçmekte sınırlı çoktan seçmeli sınavlar yapıyoruz. Bunlar ekonomik açıdan, toplumsal açıdan ve en önemlisi psikolojik açıdan maliyeti oldukça yüksek sınavlar oluyor.

Elinizdeki bu kitap esasen sınavların psikolojik maliyetlerini en aza indirmeye odaklanmaktadır. Sınavlara hazırlık süreci yoğun ve doğru çalışmayı gerektiren, zaman zaman zorlanılan ancak doğru stratejiler kullanıldığında başarıya ulaşılan bir süreç. Bu süreçte etkili ve verimli ders çalışmayı bilmek, zamanını doğru planlayıp kullanabilmek ve kendi ihtiyaçlarına en iyi hitap eden bir plan doğrultusunda çalışmak gerekir. Aynı zamanda bu süreçte üzerinde durulması gereken en önemli konulardan biri de sınav kaygısıdır. Hazırlık sürecinde olunan sınavlara yönelik, yoğun bir heyecan duymak olarak adlandırılacak sınav kaygısı öğrencinin başarısını olumsuz etkileyen fakat doğru teknikler kullanıldığında ortadan kaldırılabilen bir problemdir.

Öğrencinin gireceği sınavlara yönelik başarısız olma korkusuyla şekillenen ve onun gereğinden fazla heyecan duyarak sınavlara verimli çalışıp girmesine engel olan bir olgu olarak

tanımlanabilecek sınav kaygısı, okullarımızda birçok öğrencide görülen bir durumdur. Her sağlıklı birey sınavlardan önce bir miktar heyecan duyar, bu normal bir durumdur ancak sorun bu heyecanın bizi olumsuz etkilemesine izin vermektir. Hepimiz sınavlardan önce biraz heyecanlarız, endişe duyarız ve duyduğumuz bu kaygı bizi motive ederek çalışmamız konusunda güdüler. Ancak yüksek sınav kaygısı öğrencilerin başarısızlık nedenleri arasında üst sıralarda yer almaktadır.

Daha önce de değinildiği gibi, doğru stratejiler uygulanır ve doğru destekler sağlanırsa sınav kaygısı üstesinden gelinebilecek bir durumdur. Dr. Faruk Öndağ, yetkin bir şekilde bunun nasıl gerçekleştirileceğini bize gösteriyor. Kitabın sınavlara hazırlanan tüm öğrenci ve velilerine önemli katkılar sunması dileklerle...

Prof. Dr. Halil Ekşi

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
Psikoloji Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi

HAYATA VE RUH SAĞLIĞINA KATKI SAĞLAYACAK BİR ESER

Faruk Bey'i yaptığı iş üzerinden tanıyorum. Danışmanlık yaptığı bazı öğrencileri psikiyatrik açıdan değerlendirmem için zaman zaman bana gönderiyor. İlk söylemem gereken, işini yaparken meslek sınırlarına ve ahlakına çok dikkat eden biri olduğudur.

Faruk Bey sınav süreçlerinin öğrencileri ve aileleri nasıl kuşattığını oldukça güzel anlatmış. Ben de bunun şahidiyim. Liseye veya üniversiteye giriş sınavları, çocuklarımıza ve ailelerimize yoğun bir stres yüklüyor. Strese dayanıklılığı az olan çocuklar veya stresle doğru başedemeyenler psikolojik belirtiler göstermeye başlıyor. Bu kadar yoğun stresin yaşanmayacağı bir lise/üniversiteye giriş sistemi inşa etmenin yollarını aramalıyız.

Öğrenme kapasitesi, motivasyon ve ders çalışma süresi ile birlikte, "psikolojik dayanıklılık" da sınav sonucunu etkileyen önemli bir faktör. Yani bu zor sınav yarışında "psikolojik dayanıklılık" olmazsa olmaz.

Öğrencilere ve ailelere "sınav stresi ile başatme becerileri öğretmek" ruh sağlığının korunmasına hizmet eder. Faruk Bey bu işi en iyi yapanlardan biri olduğu için özel bir saygıyı hak ediyor.

”Bi’ Müsaade Sınavım Var”ın kaderinin iyi olacağına inanıyorum. Çünkü Faruk Bey bilgisini ve tecrübesini eserinde hikâye anlatımı ile aktarıyor. Gerçek yaşanmış anılardan veya danışmanlık kayıtları üzerinden yazıyor. Bu anlatı tarzı, psikoterapilerde de kullanılır. Derdini hikâyeleştirerek anlatabilme özel bir beceri ve Faruk Öndağ da bu beceriye sahip.

Şu anda elinizde hayatınıza ve ruh sağlığınıza katkı sağlayacak değerli bir eser tutuyorsunuz. Ben keyifle okudum. Sizin de bu keyfi alacağınıza inanıyorum.

Prof. Dr. Medaim Yanık
Psikiyatrist

ÖNSÖZ

2012 yılı üniversite sınavına hazırladığım öğrencim Betül, şaşkın ve bitkin bir şekilde en yakın arkadaşının, sınavlar esnasında kendine zarar verdiğini söyleyince irkilerek sordum;

– Nasıl yani, anlayamadım; nasıl zarar veriyor kendine?

– Ya, çocuk sınav süresince boynuna çizik atmış, ama bunun farkında değil, salon görevlisi onu kan revan içinde görünce çığlık atmış, o zaman boynunu çizdiğini fark etmiş. Hatta annesi görmüş; bir başka sınavda da kalemle elini delmiş, ama farkında değil...

Yine 2012 yılında sınava hazırladığım bir başka öğrencim Türkiye'nin en eski ve en itibarlı kolejlerinden birinin derece grubundaydı. Üniversite sınavına 3-4 hafta kala gruptaki çocukların yarısının hastanelik olduğunu ve öğrencilerden bazılarının sınav arifesinde kalp ritimlerinin bozulması üzerine ritim holteri taktırdıklarını anlattıktan sonra;

– Hocam bu nasıl bir hırstır ya, çocuk zaten kalp ritimini bozmuş, kendisine holter takılmış ve raporlu... Yani okula gelmesi gerekmiyor, ama bir bakıyorsun koşu koşu deneme sınavına gelmiş. Neymiş efendim, evde sıkılmış, rakipleri sınava girerken o yatamazmış.

Evet dostlar, hayatının baharında psikiyatri hastası olan çocukları mı ararsınız, körpecik bedeninde kocaman yaralar açılanları mı? Yavrularımızın üzerine acımasızca çöken bu kâbus, nasıl bir kâbustur? Onca senelik emekten sonra şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki Türkiye'de sınavlar sadece çok çalışanın, emek verenin kazandığı sınavlar olmaktan çoktan çıktı: Başarı için çalışmanın yanı sıra artık öğrencinin stresini de yönetebilmesi, sınav esnasında soğukkanlılığını koruması gerekiyor.

İşin ilginç diğer bir yönü de şu: Ülkemizde birkaçı hariç aslında sınavlar zor değildir. Yavrularımızı perişan eden üniversite sınavı ve liseye geçiş sınavı da bu zor olmayan gruptandır.

Şunu net bir şekilde biliyoruz ki asıl problem sınavlarımızın zorluğu değil, biz büyükler aracılığıyla oluşturulup çocuğun önüne konulan devasa sınav psikolojisi canavarıdır. Günümüzde tablo o kadar tuhaftır ki artık Türkiye’imizde çocuğun psikolojisini bozmadan, onu iyice hırpalamadan sınava sokmak çok ama çok zordur. Sözün özü sınavların zor görünmesinin arkasında yatan neden öğrencilerimizin sınava sağlam ve sağlıklı bir psikolojiyle hazırlanamamasıdır.

Diğer yandan kesinlikle canım yanarak ifade ediyorum ki; biz, saçma sapan nedenlerle nitelikli çocuklarımızı okul sıralarında kaybeden bir milletiz. Daha ilkokul yıllarında çocuklarımızı okula küstürmeyi, öğrenmekten nefret ettirmeyi beceriyoruz. Sokaklarımızda bilim adamı olması gereken binlerce dâhi simitçimiz, kamyon şoförümüz, temizlik görevlimiz var. Artık zeki, nitelikli yavrularımızı kaybetmeye ne hakkımız ne de tahammülümüz var.

Bazı şeyleri ifade etmek zordur. Olan oldu; ben, öğrencilere ve dahası öğrenmeye âşık oldum! Çok büyük bir bilim adamı olan, Türkiye’nin icazetli son mevlevihanı dedem Şefik Can’ın da işaretiyle bu işe soyundum. (Adını da bu noktada rahmetle anmalıyım.) İhtisasım yeni bitmişti, kafam karışmıştı; ya öğrencilerle çalışacaktım ya da diğer arkadaşlarım gibi iyi bir rakama özel bir hastahaneye geçecektim. Dedemin işareti üzerine öğrencileri ve öğrenmeyi tercih ettim. Gençlerle hakıyla çalışabilmek adına iki senelik bir süreçte psikoloji yüksek lisansı yaptım. Bu aşamada pek çok devlet okulunda öğrenci, öğretmen, veli seminerleri verdim. Çok hayır dua almış olmalıyım ki Prof. Dr. Özcan Köknel, Prof. Dr. Öğet Öktem, Emre Konuk gibi elleri öpülesi otoritelerden ders almak nasip oldu.

Yakın çevremın itirazlarına rağmen kalbimin sesini dinleyip beyaz önlüğümü çıkarmıştım. Bu o an için çok radikal bir karardı, ama şimdi geriye dönüp baktığımda ne kadar doğru bir tercihte bulunduğumu görüyorum. Senelerce Türkiye'nin en özel, en başarılı öğrencileriyle yoğun kamp programlarında çalışmak nasip oldu. Her bir anından ayrı ayrı keyif aldığım bu süreçte zaman zaman birikimlerimizi RAM'larda rehber öğretmenlerimize verdiğimiz eğitimlerde paylaştık, zaman zaman da kolejlerin, dersanelerin öğretmenleriyle keyifli paylaşımlar yaşadık.

Bu kitap şimdiye kadar mahrem kalan derece grubu öğrencilerinden, dersleri çok kötü olan öğrencilerimize kadar tüm öğrenci yelpazemizin yüreğinin sesi olarak kaleme alındı.

Kitabımızın ana konusu sınav süreci eğitimidir. Kitap on yaşından erişkinlere kadar farklı sınavlara girecek her bireye çözümler sunmaktadır. Çalışkan olsun ya da olmasın tüm öğrencilerin sınav sürecinde neler yaşadığının, bu süreçte onları ne gibi görünmez engellerin beklediğinin, en keyiflisi de bu engellerin nasıl aşılacağına altı çizilmiştir. Sınava hazırlık sürecinde, sınavdan bir hafta önce ve özellikle sınav anında öğrenci, öğretmen ve ebeveynin nelere dikkat etmesi gerektiği titizlikle işlenmiş ve okuyucuya bir yol haritası verilmiştir. Bu konuları en doğru ve etkili şekilde aktarmak amacıyla şu ana kadar okuyucu ile buluşmamış, sadece mahrem sınav kamplarında kalmış özel sınav stratejileri ve özel psikolojik yaklaşımlar kitapta ayrıca sunulmuştur.

Ben, çalışmaya, emeğe, alın terine saygı duyanlardanım. Bu çalışma on küsur yıldır yapılan binlerce çalışmanın sonucunda süzülüp ortaya çıkmış özgün bir eserdir. Yurdumanın dört bir yanında yolu öğrenmek ve öğretmekten geçen rehber öğretmen, öğretmen, anne baba ve öğrenciler kitabın muhatabıdır.

Kitabın hazırlanış sürecinde manevi varlıkları ile bana destek olan eşim Meltem Öndağ'a, yavrularım Emirhan, Yusuf

Alp ve Ahmet Berk'e teşekkür ediyorum. Her sıkıntılı anımda yanımda olan, manevi desteğini her daim arkamda hissettiğim ablam Hayat Nur Artıran Hanımefendi'ye şükranlarımı sunarım. Kitabın hazırlanma sürecinde benden çok heyecanlanan ağabeyim Mehmet Gürdaş ve asistanım Münevver Doğan'ın adını burada şükranla anmalıyım.

"Mazeret kişinin kendine söylediği en büyük yalandır," der Hz. Ali. Hiçbir mazeretin ardına sığınmadan "Oku" emrinin gereğinin yapılabilmesi dileğiyle sizi kitapla baş başa bırakıyorum.

Not: Kitapta geçen vakalar yaşanmış, gerçek olaylardır. Fakat mahremiyeti korumak adına isim, zaman ve mekânlar değiştirilmiştir.

Dr. Faruk Öndağ
Ataşehir, Ocak 2013

DEV SEKTÖR

Hibaguşa

Bizim öğrencilerimiz nereden bakarsanız bakın kenarda köşede sıkışıp kalmış birer "hibaguşa"dır. Peki, hibaguşa nedir? Hemen anlatalım efendim: İkinci Dünya Savaşı'nda Pasifik Okyanusu'nda iki rakip ülke kıyasıya bir savaşa tutuşmuştu. Japonya askeri ve ekonomik yönden kendinden kat be kat güçlü olan ABD ile bir ölüm kalım mücadelesine girmişti... Ekonomik olarak çok güçlü değillerdi, ama onların en büyük dayanağı eğitilmiş ve inanmış insan gücü, yani Japon insanının kalitesiydi.

Savaş ilerledikçe devasa askeri gücü ile ABD daha ağır basmaya başlamıştı. Karşılarındaki ezici güce karşı Japonlar son kozlarını oynamak zorunda kaldılar. Oyunun seyrini değiştirecek bu son hamle "kamikaze"lerdi. Japonlar dev ABD savaş makinesine karşı intihar pilotları ve intihar denizaltıcıları yetiştirdiler.

Ekonomik olarak çökmüşlerdi; bu nedenle kamikaze uçakları çok sade, olağanüstü basit bir şekilde dizayn edilmişti. Kendisi tamamen patlayıcıdan oluşan basit bir gövde, onu uçurmaya çalışan basit, ucuz bir motor ve ahşaptan derme çatma yapılmış iniş-kalkış takımı (aslında burada kastedilen sadece kalkış takımı, çünkü havalanma esnasında bu takım zarar görü-

yordu, ancak uçak zaten geri dönmeyeceği için bu bir sorun teşkil etmiyordu).

Yine bomba olarak dizayn edilmiş iki kişilik minik denizaltı Kamikazeler, ABD'nin ana vurucu gücü olan uçak gemilerini kendilerine hedef seçmişlerdi. Savaş teorik olarak çoktan bitmeliydi ancak inatçı Japonlar canla başla direniyorlardı...

Japonya'da senelerce süren savaş nedeniyle iki şehir hariç bütün şehirler defalarca bombalanmış, yerle bir edilmişti. Ancak gizemli bir şekilde o iki şehre savaş boyunca tek bir mermi bile değmemişti. O şehirlerde yaşayanlar ne bomba sesine aşınaydı ne de bir bombardıman esnasında nasıl sığınacaklarını, nereye kaçacaklarını biliyorlardı. Çölün ortasındaki bir vaha gibi savaştan ve bombardımandan uzak, yaşayıp gidiyorlardı.

ABD'de toplum mühendislerinin ince hesapları ve kusursuz planları vardı ancak vicdanları ve acıma hisleri yoktu. Gerçekten çok titiz bir çalışma sergilediler. Senelerce bu iki şehri casus uçaklarıyla ve şehir içindeki ajanlarıyla hassas bir şekilde takibe aldılar. Amaçları Japon halkının sokakta en kalabalık olduğu zaman dilimini tespit etmektir. Ve tespit ettiler: Sabah sekiz ile dokuz arası işe giden insanların, okullarına giden çocukların sokakları doldurduğu, canlılığın en fazla olduğu zaman dilimiydi.

6 Ağustos 1945 tarihinde özel dizayn edilmiş B 29 ağır bombardıman uçağı Hiroşima şehrinin semalarında, avının en zayıf anını gözetleyen bir alıcı kuş gibi süzülüyordu. Uçağın adı "Enola Gay" idi. Kaptan pilot uçağına annesinin ismini vermişti... Ve Enola Gay biraz sonra on binlerce sivili yakarak küle çevirecek olan "Little Boy" (Küçük Çocuk) isimli, insanlık tarihinin en kanlı bombasını, dünyanın ilk atom bombasını taşıyordu.

Saatler 8.15'i gösterirken Enola Gay'dan bırakılan "Little Boy" zavallı Hiroşima'nın semalarında süzülüyordu. Patlama korkunçtu... On binlerce insan bir anda kavrularak yok olmuştu.

Bombanın düştüğü merkez üssünde patlamanın etkisiyle bedenler buharlaşıp yok olurken, merkezden uzaklaştıkça kilometrelerce sonra bile etkisi azalarak da olsa devam ediyordu... Şehre en uzak köylerdeki, kasabalardaki insanlarda yanıklar ve doku hasarları oluşmuştu. Sığınaklar veya kalın beton duvarlar onları radyasyondan koruyamıyordu.

Japonlar, o gün patlama neticesinde ölmeyip, aldıkları radyasyonun etkisiyle sonraki senelerde binbir çeşit hastalığa yakalananlara "HİBAGUŞA" dediler.

Günümüz Türkiye'si'nde oluşturulan sınav psikolojisi nedeniyle anne babalar istedikleri kadar bilinçli olsunlar, doğru adımlar atsınlar, yavrularını bu ortamdaki sınav stresinden koruma şansları hemen hemen yok gibidir. Çocuğun okuduğu okul, devam ettiği dersane, gırgır şamata yaptığı arkadaşları, yazılı ve görsel medya bir şekilde ona oluk oluk stres pompalamaktadır.

Kimi çocuk bu stresten payını fazlaca alır, daha yolun başında yarıştan kopar. Bir kısmı ise çok çalışıp emek verdiği halde sınavda çuvallar. Kimi çocuk da bu işten en az zararla (sınavda yaptığı birkaç saçma sapan işlem hatası ve bildiği halde yapmadığı birkaç soruyla) sıyrılır.

Ama şu bir gerçek ki, Nagasaki'de olup da radyasyondan nasibini almamak nasıl mümkün değilse, üniversite sınavına veya lise giriş sınavına girip de ortamda oluşturulan o devasa "patolojik psikoloji"den etkilenmemek de mümkün değildir. Kullandığımız ifadeler sınav psikolojisiyle yeni tanışan dostlarıma ağır ve abartılı gelebilir, ama burası sınav cenneti Türkiye Cumhuriyeti'dir. Burada hayati öneme sahip istemediğiniz kadar çok sınav vardır: YGS, LYS, LGS, KPSS, TUS, ÜDS, ALES, YDS, DGS, DUS, STS, JANA, YOLUS, ÜGYSS vb. bunlardan hemen akla gelen ilk birkaç tanesi.

Türk Eğitim Derneği'nin (TED) 2010 yılında 12 ilde öğrenci, öğretmen, veli ve mezunlar üzerinde yaptığı araştırma, velilerin dershanelere bir yılda 16 milyar 700 milyon lira ödediğini ortaya koydu. Buna etüt merkezleri, özel dersler vs. de eklendiğinde Türkiye'de kabaca 10-15 milyar dolarlık bir sınav sektörü olduğunu söylemek herhalde doğru olacaktır.

Bu devasa sektörün iki muhatabı vardır dostlar. Birinci muhatap hizmeti talep eden; çocuğunun geleceği konusunda paniklemiş, şaşkın, ne yapacağını tam olarak bilemeyen anne babalar... Diğer muhatabı ise arz eden; rekabetin günden güne daha acımasız bir hal aldığı, can derdine düşmüş ve ekonomik olarak ayakta durabilmek için daha çok öğrenciye ihtiyacı olan dershaneler, eğitim kurumları, etüt merkezleridir.

Sektörde rekabet artınca iş de çok zorlaştı; dershanelerin veli kitlesine karşı inandırıcı olabilmek için ne denli ciddi bir kurum olduklarını, bu işi ne kadar çok bildiklerini, çocuğun kendisine emanet edildiğinde mutlaka mutlu sona ulaşacağını mesajlarını vermeleri gerekti. O nedenle sektörde görselliğin önemi son yıllarda daha da artmıştır. Veliler cam giydirilmiş binalarda, uzay üssü gibi dizayn edilmiş bürolarda, son derece şık hostesler eşliğinde karşılanmalıdır. Bu arada geçen sene dersane öğrencilerinin ne kadar anlı şanlı yerler kazandıklarını gösteren fotoğraflar duvarlara itina ile yerleştirilmelidir. Buradaki mesaj aslında şudur: "Biz bu işi çok iyi biliyoruz. Çocuğu bize yazdırırsanız Boğaziçi, ODTÜ, İTÜ, Çapa, Cerrahpaşa... tercih sizin. Yeter ki bizim kurumumuzu tercih edin, çocuğunuzu istediğiniz yere yerleştiririz."

Altın Gibi Kıymetli

Tabii iş burada bitmiyor, bu mesajın verilebilmesi için her dershanenin gerçekten çok başarılı, çalışkan, üst seviyeden

öğrencilere de ihtiyacı vardır. O nedenle bulunulan şehirdeki başarılı öğrenciler henüz daha alt sınıflarda iken ilgili kurumlarca teker teker tespit edilir. Bu öğrencileri dershanelerine ya da kolejlerine kazandırabilmek için hiç bir fedakârlıktan kaçınılmaz... Artık günümüzde başarılı bir öğrenciyi kendi dershanelerine kazandırabilmek için birden fazla kurumun çaba sarf etmesi ve bu esnada bazı kurumların belden aşağı çalışmalar yapması da sıradan bir durum olmuştur.

Yine eğitim kurumunun kendine öğrenci bulabilmesi için "marka öğretmen"le çalışması önemlidir. Marka öğretmen olmak demek "süpermen" olmak gibi bir şey demektir. "Marka öğretmen" konusuna hâkim, dersini çok iyi anlatabilen ama aynı zamanda öğrenciyle çok iyi iletişime geçebilen öğretmen demektir. Marka olduğunun en güzel göstergesi de kurum değiştirse bile öğrenci kitlesini de beraberinde diğer kuruma aktarabilmesidir. Marka öğretmen kendi etüt merkezini kurabilir, dilediğince özel derse gidebilir, pek çok doktorun, mühendisin hayal bile edemeyeceği paraları kazanabilir. Tablo böyle olunca pek çok öğretmenin marka olmayı hedeflemesi de kaçınılmaz olmaktadır. Ancak bu da Allah vergisidir, bazı öğretmenlerde şeytan tüyü vardır. Onlar sihirlidir, bu işi kolayca başarırken bir diğeri çok uğraşsa da ne yazık ki bunu beceremez.

Sert rekabet ortamı nedeniyle pek çok eğitim kurumunda öğretmenler çok rahat olmayıp, hep daha iyisi için sıkıştırılırlar ve onlar da bu baskıyı doğal olarak zaman zaman öğrencilerine yansıtırlar. Çünkü işin ucunda kolaylıkla kurumdan uzaklaştırılmak da vardır. Pek çok iyi niyetli öğretmen arkadaşımızın kurumun mutlak başarı ve müşteri memnuniyeti baskısı ile "aşırı derecede şımartılmış, ne istediğini bilmeyen, şaşkın, saygısız" öğrenci kitlesi arasında çok tatsız bir şekilde sıkışıp kaldığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Tam burada bir vaka örneği vermek isterim: Öğretmen hanım 43 yaşında, yaklaşık 20 senelik matematik öğretmenliği tecrübesi var. Daha önce görev aldığı bir dershanenin derece grubu öğrencilerini çalıştırdığım için beni tanıyor ve derin bir çaresizlik içinde sıkışıp kaldığından danışmanlık merkezimize geliyor.

Hocamız şu ana kadar çok kaliteli dershanelerde başarılı çalışmalar yapmış, kendinden emin ve hiçbir dershane ile rakam konuşmak zorunda kalmamış. Ancak son iki senedir üst üste annesi ve babası rahatsızlık geçirince psikolojisi altüst olmuş. Sonrasında gelişen baba vefatı onu hayli sarsmış ve bu nedenle performansı düşmüş. Hastalık faslı başladıktan kısa bir süre sonra ise çalıştığı kurum ona, "Artık sizinle çalışmayı düşünmüyoruz," demiş. Neye uğradığını şaşırان öğretmenimizin kendine olan güveni kaybolmuş ve eskisi gibi ders anlatabileceğinden emin değil. Yas dönemi ve aynı zamanda işi dolayısıyla yaşadığı travma... Çalıştığı kurumun acımasızlığı ve vefasızlığı nedeniyle sonu psikiyatri kliniğinde biten, sektörde hemen her gün yaşanan hazin hikâyelerden biri.

Ülkemizde her yıl yaklaşık iki milyon öğrenci üniversite sınavına, bu rakamdan biraz daha azı da lise giriş sınavına hazırlanır. Bu çocukların yaklaşık yarısı sınavda başarısız olur, on binlercesi de sıfır çeker. Kazananlar gündemi oluştururken, (gazetelerde çarşaf çarşaf dershane ve okul reklamları görürsünüz; "şu kadar birinci çıkardık", "bu sene de şampiyon biziz" vb.) kazanamayan milyonlarca çocuk gözden kaçar. Hayatlarının en hassas döneminde (bu çocukların hepsi ergen) ailelerinin beklentilerini boşa çıkararak feci derecede çuvallarlar ve iç dünyaları altüst olur. Bu çocuğun kendine olan inancının, saygısının nasılda yerle bir olacağını düşünabiliyor musunuz? Birileri artık bu ülkede sınav arifesinde ve sonrasında kaç çocuğun evden kaçtığını, kaçının intihar girişiminde bulunduğunu fark etmeli.

Kitabın hazırlanışı esnasında asistanlarıma sınavla ilgili ölüm, intihar, cinayet vs. gazete haberlerini toparlamalarını söylemiştim, önümdeki dağ gibi gazete yığını ve içeriği mideme kramplar girmesine yetti. Onun için bu konuda elimde bulunan malzemeyi sizinle paylaşmayı kitabımızın amacına uygun bulmuyorum. Ancak tablo fazlasıyla vahim...

Peki, öğrenciler böyle, ya ailelere ne demeli? Bir dünya masraf ve sıkıntıdan sonra onca emeğin sonuçsuz kalması bu sefer ailelerde ciddi travmalara, ümitsizliğe, çaresizliğe yol açıyor. Sınav kazandıracamız diye çocuklarımızın psikolojisini bozup, sınav başarısını hayat başarısı diye birbirimize yutturuyoruz. Yani kısaca dostlar, bu devasa sektörde öğrenci, öğretmen, veli, neresinden tutarsanız tutun, ne yazık ki elinizde kalıyor.